

L'eficàcia del Pla d'Emergència Nuclear de València (PENVA), posada en dubte

Alerta roja

L'alarma d'accident nuclear simulat a la central nuclear de Cofrents (la Vall de Cofrents) va ser rebuda amb escepticisme pels habitants de Xalans i Cofrents, els dos municipis situats més prop de la planta. Segons els ecologistes el simulacre va ser un fracàs.

Els pobles de Cofrents i Xalans (la Vall de Cofrents), els més pròxims a la Central Nuclear de Cofrents, visqueren el passat 31 de març un espectacular simulacre de catàstrofe nuclear, el més complex fet fins ara a l'estat espanyol. Prop de 450 persones, entre guàrdies civils, exèrcit i personal de protecció civil junt amb la mobilització de 83 vehicles i sis helicòpters van integrar el dispositiu d'alerta. L'operació, que va consistir en l'evacuació d'uns 200 xiquets d'ambdues poblacions, era el primer assaig d'aquest tipus i a més representava la posada a

prova del Pla d'Emergència Nuclear de València (PENVA). El fals accident simulava una situació d'emergència de grau 3, és dir, una dosi d'irradiació exterior compresa entre 2,5 i 10 rems.

La detecció d'un incident d'aquest tipus significa un problema molt greu superat només, dins l'escala convencional, pel produït a Txernòbil en 1986 i el detectat en 1979 a la planta nord-americana de Harrisburg (Pennsilvània).

El factor sorpresa, clau en la comprovació del grau d'efectivitat de l'operació, no va existir. La nit anterior, la delegació del

govern al País Valencià va notificar de l'avaria fictícia a les empreses d'autobusos contractades per a evacuar els habitants de les dues poblacions esmentades. A més, també van ser avisats els membres de la Guàrdia Civil, i els alcaldes de Cofrents i Xalans van difondre bans a la població per a posar-la en alerta.

L'operació va començar a les vuit del matí i dues hores després, segons fonts de delegació del govern, ja s'havien instal·lat els controls d'accés a la zona d'emergència, com també les estacions de descontaminació als polisportius de

Per les estacions de descontaminació, situades en els polisportius de Requena i Aiora, passaren uns dos cents escolars.

ARXIU

Requena i Aiora. Aquestes dues poblacions es troben a 20 quilòmetres de la zona de màxim perill. Aquestes mateixes fonts asseguren que, en una situació real, "hauríem disposat de més temps, fins a 24 o 72 hores, però aquesta vegada, com que es tractava d'un fals accident, van reduir bona part de les mesures de seguretat".

Malgrat el desplegament de persones i els bans que advertien del 'perill' existent, els habitants de Cofrents i de Xalans no van fer cas de l'ordre de quedar-se a casa, principal mesura en un accident d'aquestes dimensions. Així la gent va contemplar atònita, des de la porta del bar o des del mateix carrer, el desplegament del dispositiu nuclear.

Pels ecologistes, que cada any es manifesten per exigir el desmantellament de la central nuclear, aquesta actitud, juntament amb el fet que l'operació es va muntar en unes òptimes condicions climàtiques, va restar credibilitat a l'efectivitat del simulacre i del mateix PENVA. En aquest sentit, els grups antinuclears es pregunten què hauria passat si l'ac-

cident s'haguera produït un dia de pluja, de nit i durant l'estiu. La resposta queda en l'aire.

Els ecologistes adverteixen que el País Valencià no està lliure d'una catàstrofe similar a la de Txernòbil i indiquen que la prova feta fa dues setmanes va estar repleta d'errors molt greus, en contra de la versió oficial, que afirma que "va ser molt positiva".

Protecció Civil assegura que la central Nuclear de Cofrents no representa cap perill "perquè els avançats sistemes de seguretat de la planta impedeixen l'emissió de material radioactiu a l'exterior". Segons les mateixes fonts, els habitants de les poblacions ubicades al voltant de la central no corren perill, "perquè l'actuació del PENVA és preventiva". Aquestes veus indiquen que la connexió directa entre la central i el Consell de Seguretat Nuclear (CSN) evita qualsevol retard a l'hora de comunicar la situació d'alerta. A més asseguren que el CSN disposa d'un ordinador des del qual pot detectar qualsevol anomalia. Aquesta afirmació no és compartida per Acció

Ecologista Agró. Ells sostenen que Hiberdrola (companyia que explota les centrals nuclears de Cofrents) "allarga al màxim la notificació dels accidents, perquè no vol que la gent sàpiga el vertader perill a què estan exposats".

El TEMPS ha desglossat punt per punt les mesures de seguretat que preveu el PENVA i les seues possibles mancances.

Àmbit d'aplicació del PENVA. Govern Civil afirma que la zona que pot rebre un efecte directe del núvol radioactiu es concreta en un radi de 10 km al voltant de la central. Aquest espai comprèn només els pobles de Cofrents i Xalans. En una segona zona, en un radi situat a 30 km de la central, el risc seria conseqüència de la ingestió d'aigua i aliments contaminats.

Segons els ecologistes, aquestes distàncies "sols es donarien en un accident molt lleu". Al seu parer, el caràcter provincial del PENVA deixa desprotegits "pobles alacantins que estan situats a pocs quilòmetres de la central nuclear". Aquest és el cas de Villena i d'Ontinyent, situats a 59 i a 61 km respectivament.

Alt risc en la resta de centrals nuclears catalanes

Les centrals nuclears del Principat Ascó I i II (Ribera de l'Ebre) i Vandellòs II (Baix Ebre) presenten certes deficiències en el sistema de control i inspecció, segons va admetre el president del Consell de Seguretat Nuclear (CSN), Donato Fuejo, en la seua compareixença en la Comissió d'Indústria del Congrés dels diputats el passat mes de març.

Segons un informe de Greenpeace, les sis plantes nuclears abans esmentades es troben exposades a patir un accident de màxim risc com a conseqüència de les esquerdes estructurals existents en la tapa del vas del reactor. Aquest defecte va ser detectat l'any passat en una central francesa i pot afectar 165 centrals nuclears de tot el món.

El president del CSN va reconèixer l'existència de les esquerdes però va assegurar que aquestes "no representen un perill imminent". Per això el CSN descarta accelerar la revisió de les centrals d'Ascó i de Vandellòs. No obstant això el Consell va fer pública la seua decisió d'iniciar un programa de revisió de les nuclears espanyoles que comencaran el pròxim mes de juny amb l'inspecció de la central Ascó I.

El portaveu de Greenpeace va criticar el relaxament del CSN i va demanar el tan-

La central Vandellòs II no ha fet els canvis estructurals recomanats pel CSN. ARXIU

cament immediat de les centrals. Segons l'organització ecologista, les plantes nuclears han d'estar tancades "fins que no es realitze un examen complet per a verificar-ne l'estat".

El portaveu de Greenpeace, Carles Bravo, va indicar que el calendari elaborat pel CSN "representa una irresponsabi-

litat en la possibilitat que les plantes nuclears registren un accident de conseqüències irreversibles", i va afegir: "No volem que el CSN protegeixi la indústria nuclear, sinó a nosaltres". Bravo va recordar que, després del succés de Txernòbil, el CSN va inspeccionar la central de Vandellòs i va demanar cinc canvis de disseny, "però fins 1992 només se n'han fet dos. Amb la possible fuga detectada ara, el CSN ha autoritzat que les centrals treballen sota els mínims de seguretat malgrat els riscos existents".

Aquesta hipotètica fuga pot derivar en una bretxa en el recipient que conté al reactor justament per on s'introdueixen les barres que moderen la reacció nuclear. Si aquest procés falla es produiria, en la pitjor de les hipòtesis, un accident que arribaria a la fusió del nucli i que generaria una fuga important del vapor radioactiu.

Aquest fet es va produir la setmana passada en una fàbrica química de la regió rusa de Tomsk. Aquest accident nuclear va produir un núvol de 8 quilòmetres de llarg i 1 d'ample que es desplaçava a una velocitat de 36 km/h. L'incident ha estat el més important dels detectats a Rússia des de la catàstrofe de Txernòbil.

V. L.

En el simulacre d'accident nuclear a la central de Cofrents es mobilitzaren 450 persones, 83 vehicles i sis helicòpters.

Control d'accessos. Protecció Civil assegura que s'han practicat en un any més de 20 exercicis d'aquest tipus i que estan preparats per a instal·lar cinc controls, com a mínim, en un hora.

Els ecologistes critiquen l'administració perquè durant els anys 1988, 1989 i 1990 no es va fer cap tipus de simulacre, encara que estaven previstos en el PENVA. Així mateix asseguren que encara queden per construir vials d'evacuació adequats. De fet a finals de gener d'enguany l'administració només havia executat el 36% de les obres del PENVA, tot i que el termini finalitzava en 1992. Segons les xifres confirmades per l'Associació de Municipis Afectats per Centrals Nuclears (AMAC) hi ha pendents de contractació obres per valor de 726 milions de pesetes.

Acció Ecologista també indica que encara hi ha punts negres de la N-330, encara que està finalitzada en un 90%, que dificulten l'evacuació de grans contingents de gent. Aquests punts són: el port de la Chirrichana; el pont sobre el Xúquer; la variant de la Portera i el reasfaltat de la mateixa via, tots ells pendents d'execució.

Confinament. D'aquest punt depèn l'efectivitat del PENVA, segons Protecció Civil, i consisteix en la permanència de la població en els seus domicilis. Com ja s'ha dit abans, en l'operació feta a Cofrents i Xalans, molta gent va fer cas omís d'aquesta mesura. Alguns van declarar que tampoc no en farien si l'accident fóra real, ja que preferirien marxar de la zona ràpidament.

A més, el grup ecologista Agró critica la falta d'instal·lacions adequades de descontaminació radiològica. Segons

Protecció Civil, els pavellons esportius municipals són espais adequats per a aquesta funció, ja que disposen de dutxes. Segons els tècnics "l'aigua i el sabó són suficients per a netejar la pols radioactiva".

Els ecologistes discrepen i asseguren que cal construir instal·lacions apropiades per a la descontaminació, perquè els polisportius només serveixen en casos de contaminació externa i no interna, és a dir, de l'organisme. A més indiquen que l'administració ni tan sols s'ha preocupat de construir el pavelló de Teresa de Cofrents, que hauria de ser utilitzat com a refugi d'evacuació.

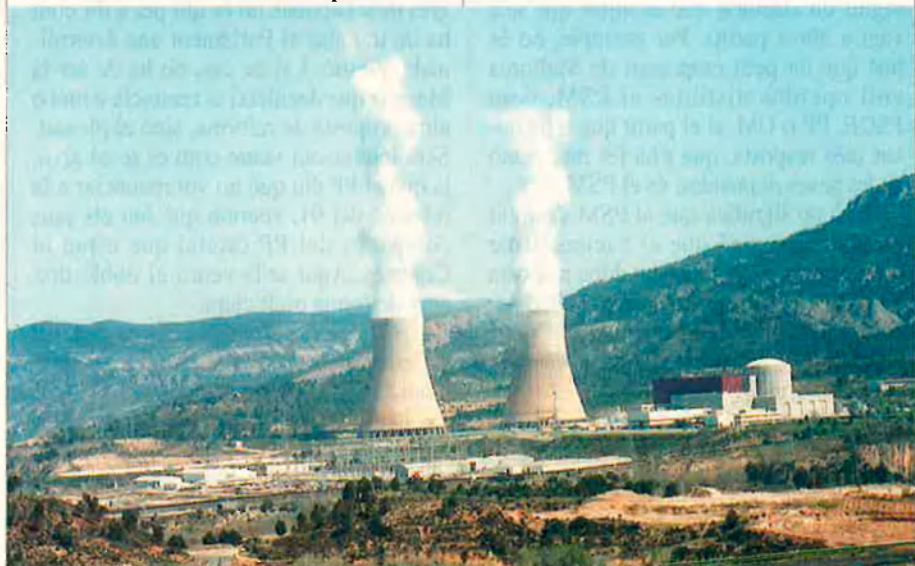
Profilaxi radiològica. Es tracta del subministrament a la població de pastilles químiques de iodur potàsic, que redueix l'absorció per l'organisme de productes radioactius. Aquestes pastilles estan en mans dels serveis mèdics de cada ajuntament. En el simulacre no es van donar i en el seu lloc se subministraren caramels. Els ecologistes afirmen que aquest producte químic s'hauria d'obtenir en qualsevol farmàcia.

Evacuació de grups crítics. El PENVA preveu l'evacuació en primer terme de famílies amb xiquets, gent gran o dones embarassades. L'operació practicada a Cofrents i Xalans només es va fer amb nens de les escoles. Els ecologistes afirmen que l'evacuació va ser un fracàs perquè el servei de megafonia no va funcionar correctament. Malgrat això, l'alcalde de Xarafull (la Vall de Cofrents), Graciano Gozávez, diu que "si ara es fera un referèndum al poble, tothom votaria a favor de la central nuclear".

Vicent Lafora

Protecció Civil assegura que en una hora munta cinc controls d'accessos a la zona de perill.

La central nuclear de Cofrents va patir dues aturades no programades durant l'últim semestre de 1992.